

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Votice

Zpracovatel:
Odborný tým Projektu

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Votice leží ve Středočeském kraji a tvoří 1 z 26ti správních obvodů (dále jen SO) tohoto kraje, jehož stručná charakteristika je dána následujícími údaji:

- počtem obyvatel 12 312, z nichž 4 603 žije v jádrovém městě, je nejmenší;
- počtem 15 obcí je 3. nejmenší;
- rozlohou 289 km² se také řadí mezi menší obvody kraje;

Tabulka 1: Komparace vybraných SO ORP ve Středočeském kraji

Území SO ORP	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Votice	15	12 312	4 603	289
Benešov	51	57 815	16 541	690
Čáslav	37	25 125	10 138	274
Hořovice	37	29 027	6 835	246
Sedlčany	22	22 219	7 452	449
Vlašim	48	25 756	11 769	496
Průměr za kraj	44	49 685	17 673	424

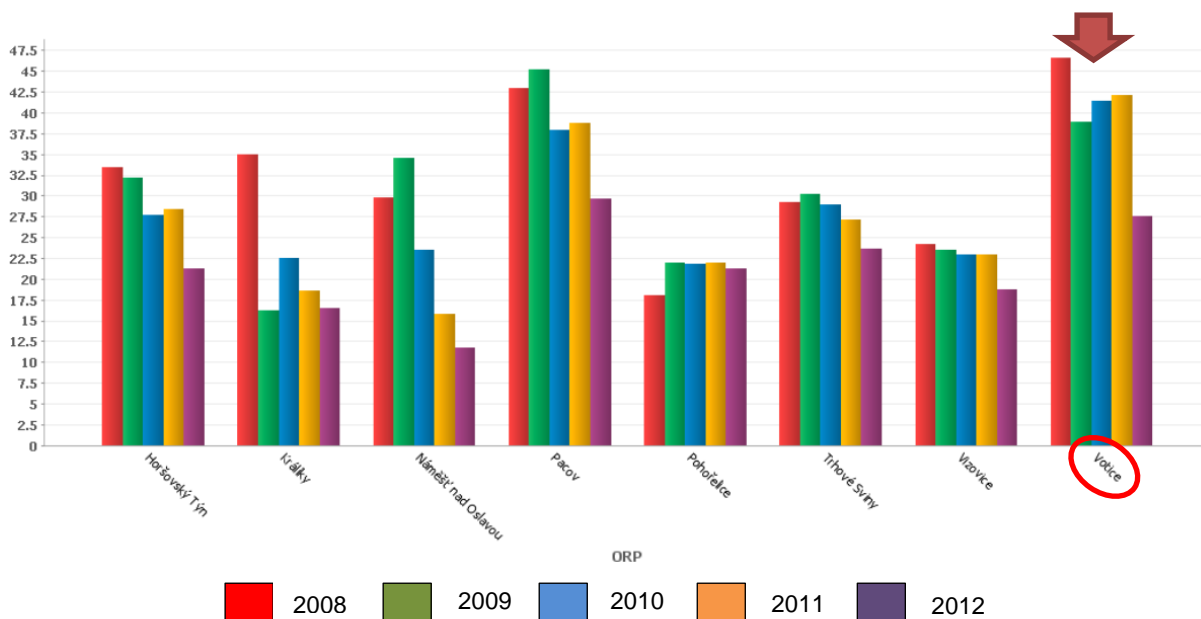
Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdviženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno jednak v porovnání s ostatními SO ORP Středočeského kraje a dále pak ve srovnání s podobně velkými SO (měřeno počtem obyvatel SO, počtem obcí SO a počtem obyvatel jádrového města):

- SO ORP s počtem obyvatel v intervalu 11.600 až 13.000 obyvatel (celkem 5 srovnatelných SO ORP: Blovice, Horažďovice, Nepomuk, Vodňany, Železný Brod);
- SO ORP s počtem obcí ve správním obvodu 15 obcí (celkem 6 srovnatelných SO ORP: Hlučín, Jaroměř, Kaplice, Luhačovice, Most, Plzeň);
- SO ORP s počtem obyvatel jádrové obce 4.200 až 5.000 (celkem 7 srovnatelných SO ORP: Horšovský Týn, Králíky, Náměšť n. Oslavou, Pacov, Pohořelice, Trhové Sviny, Vizovice).

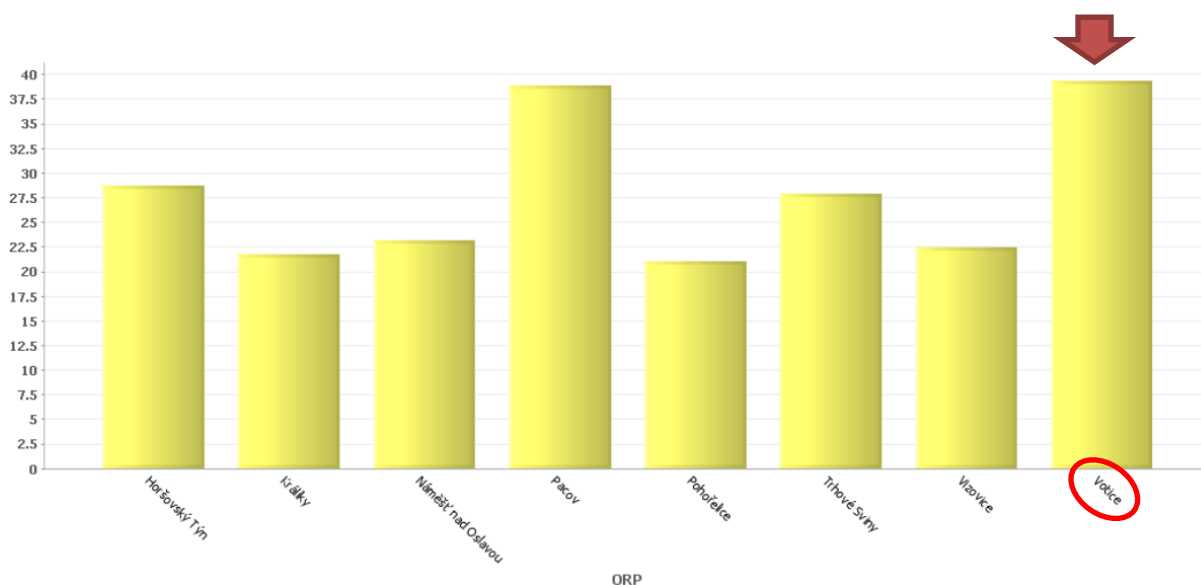
2. Ekonomická výkonnost

V oblasti ekonomické výkonnosti je zajímavé především srovnání **běžných výdajů SO ORP Votice na obyvatele**, tedy nákladů spojených s každodenním provozem, s dalšími SO ORP podle kritéria velikosti jádrové obce (stejně závěry však přinese i aplikace kritéria počtu obyvatel nebo srovnání v rámci kraje). V průběhu sledovaných let 2008 – 2012 patřily hodnoty za votický obvod vždy k těm nejvyšším. Zaznamenaly však výrazný pokles ze 46,6 na 27,6 tis. Kč/obyv., tedy v podstatě o 40%. Pokles je ovšem patrný i u většiny ostatních srovnávaných obvodů. Průměrná hodnota za celé období činí 39,3 tis. Kč/obyv. Viz obr. č. 1 a 2.

Obrázek 1: Běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 4.200 až 5.000 obyvj.) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

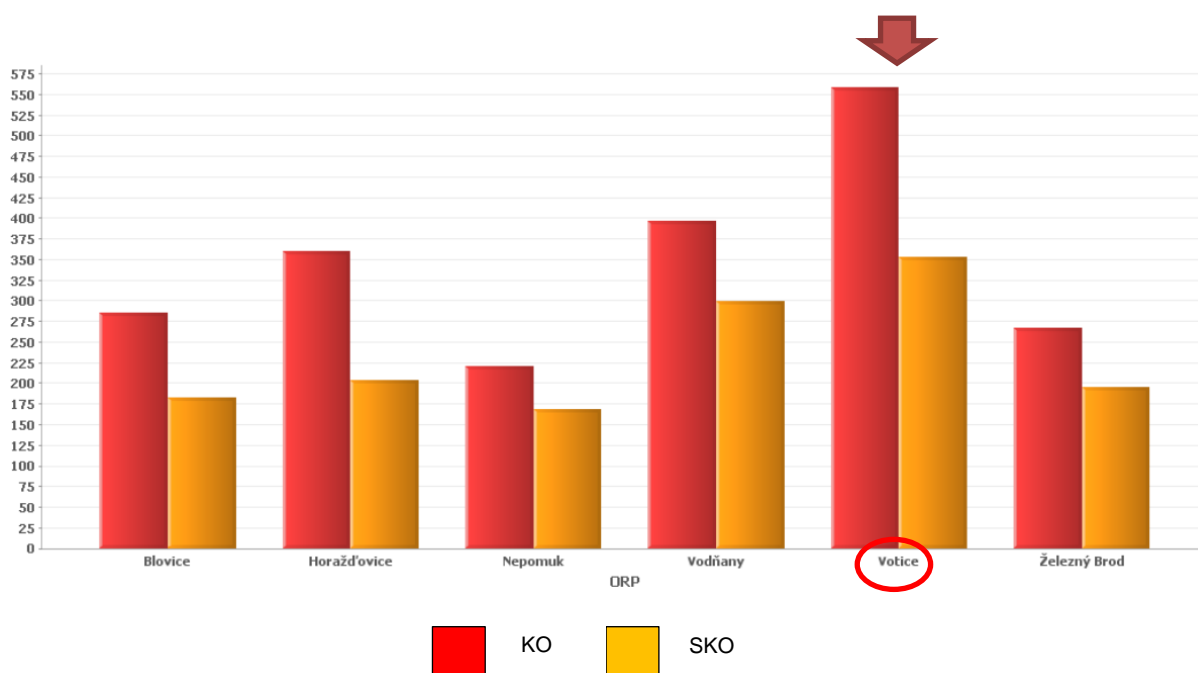
Obrázek 2: Průměrné běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 4.200 až 5.000 obyvj.) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

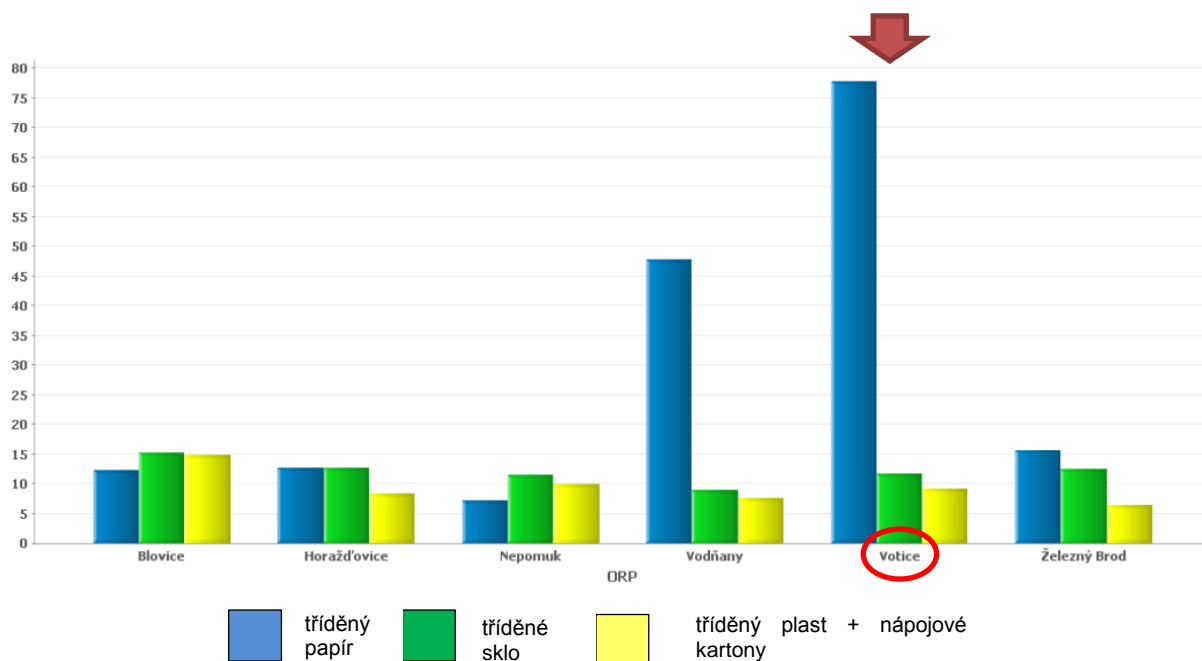
3. Odpadové hospodářství

U odpadového hospodářství je z hlediska benchmarkingu významné srovnání **měrné produkce komunálního odpadu (KO) a směsného komunálního odpadu (SKO) a tříděného odpadu** s dalšími obvody ORP vybranými dle kritéria počtu obyvatel. Produkce KO i SKO je u SO ORP Votice v uvedeném výběru největší: ca 560 t/obyv. KO, respektive ca 350 t/obyv. SKO. Stejně tak převyšuje votický obvod ostatní produkcí tříděného papíru, a to řádově: 78 t/1.000 obyv. Produkci tříděného skla (11,6 t/1.000 obyv.) a plastu včetně nápojových kartonů (9,2 t/1.000 obyv.) je již průměrný. Viz obr. č. 3 a 4.

Obrázek 3: Měrná produkce KO a SKO vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 11.600 až 13.000; v t/1.000 obyv.)

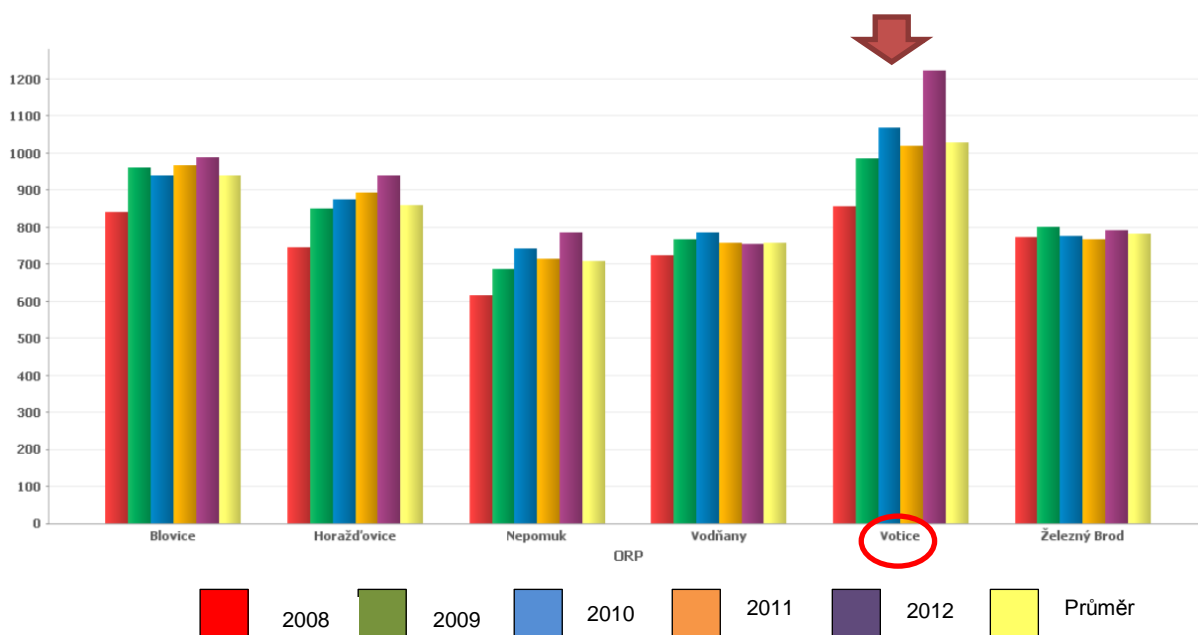

Obrázek 4: Měrná produkce tříděného papíru, tříděného skla, tříděného plastu + nápojových kartónů vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 11.600 až 13.000; v t/1.000 obyv.)

Další zajímavý pohled přináší srovnání **celkových neinvestičních výdajů obcí na odpady a neinvestičních výdajů na sběr a svoz KO**. Jedná se o tu položku rozpočtu, která se spotřebovává na běžné či provozní náklady obce spojené s odpadovým hospodářstvím. V obou případech patřily hodnoty dosažené votickým obvodem každoročně k těm nejvyšším. To dokládá i průměrná úroveň celkových neinvestičních výdajů na odpady, která dosahuje výše ca 1.030 Kč/obyv./rok, a průměrná úroveň neinvestičních výdajů na sběr a svoz KO ve výši ca 970 Kč/obyv./rok. Je ještě na místě dodat, že stejných výsledků lze dosáhnout i při aplikaci jiných kritérií - velikosti jádrové obce nebo počtu obcí v obvodě.

Obrázek 5: Celkové neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 11.600 až 13.000) na odpady (v Kč/obyv./rok) v období 2008 – 2012

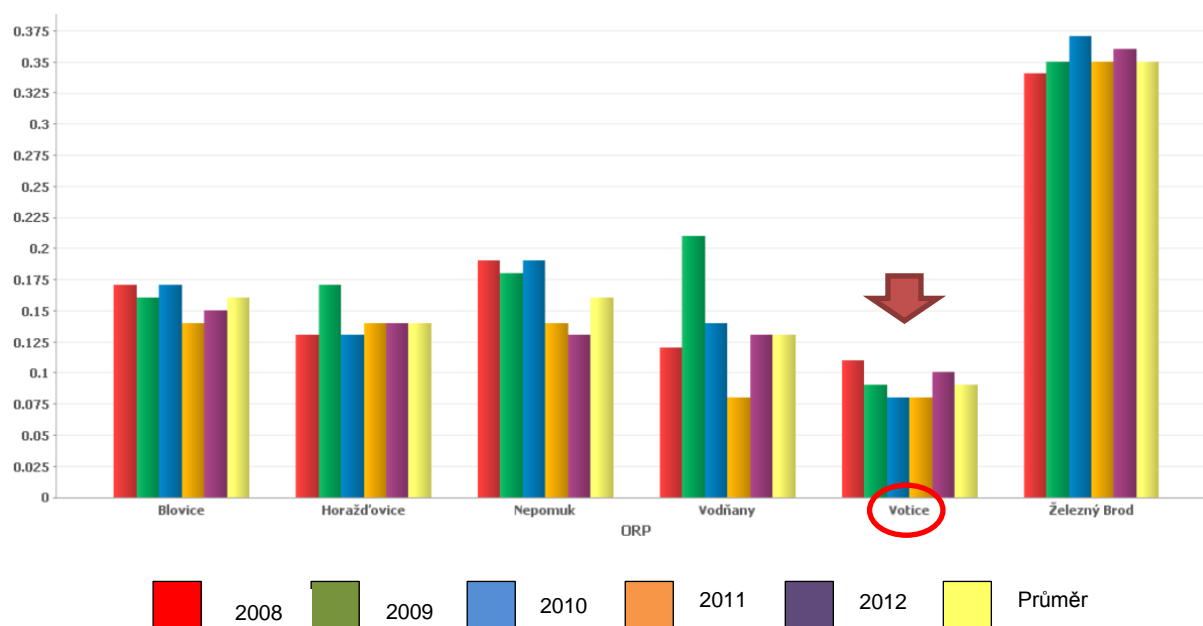
Obrázek 6: Neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 11.600 až 13.000) na sběr a svoz komunálního odpadu v období 2008 – 2012 (v Kč/obyv./rok)

4. Sociální služby

Z pohledu sociálních služeb je vhodné vyzdvihnout srovnání **běžných výdajů na obyvatele**. Lze konstatovat, že SO ORP Votice dosahoval ve sledovaném období u vybraného vzorku SO ORP nejnižších hodnot – v průměru 0,09 tis. Kč/obyv./rok. Celkově se tyto výdaje pohybovaly v rozmezí 0,08 až 0,11 tis. Kč/obyv.

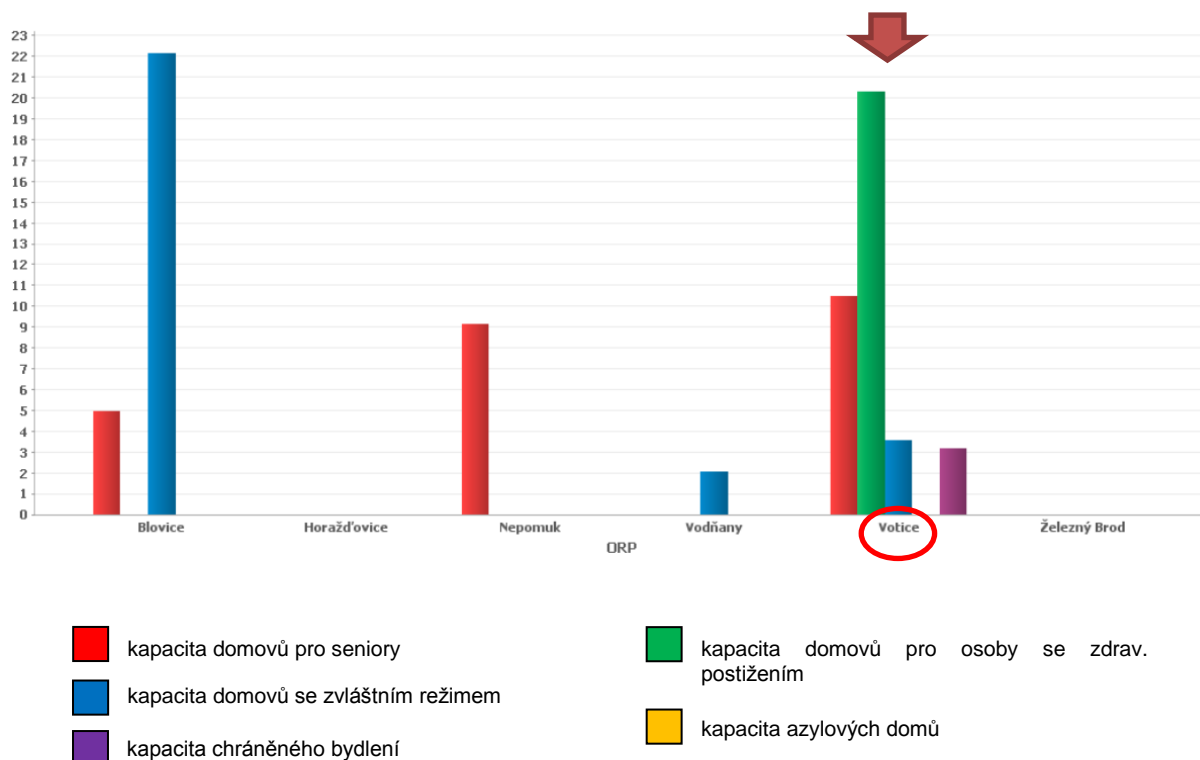
Obrázek 7: Běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 11.600 až 13.000) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

Dále je na místě dodat, že SO ORP Votice disponuje téměř všemi sledovanými typy **zařízení sociální péče** (kromě azylových domů), respektive vykazuje jejich pozitivní kapacitu. Ta je navíc u některých typů zařízení poměrně vysoká:

- kapacita domovů pro seniory: 10,5 na 1.000/ obyv. – nejvyšší mezi srovnávanými obvody;
- kapacita domovů pro osoby se zdravotním postižením: 20,3 na 1.000/ obyv. – nejvyšší ve Středočeském kraji (!);
- kapacita domovů se zvláštním režimem: 3,6 na 1.000/ obyv.;
- kapacita chráněného bydlení: 3,2 na 1.000/ obyv. – jediné zařízení mezi srovnávanými obvody.

Obrázek 8: Kapacita v jednotlivých zařízeních sociálních služeb ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 11.600 až 13.000) na 1.000 obyvatel

5. Závěrečné shrnutí

SO ORP Votice	
základní charakteristika	<p>ve Středočeském kraji je správní obvod ORP Votice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • počtem obyvatel nejmenší • počtem obcí 3. nejmenší • rozlohou se také řadí mezi menší obvody kraje
ekonomická výkonnost	<p><i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • vysoké, ale klesající běžné výdaje na obyvatele
odpadové hospodářství	<p><i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • vysoká měrná produkce KO a SKO • vysoká produkce tříděného papíru • vysoké celkové neinvestiční výdaje na odpady • vysoké neinvestiční výdaje na sběr a svoz KO
sociální služby	<p><i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • nízké běžné výdaje na sociální služby na obyvatele • přítomnost téměř všech typů zařízení sociálních služeb • vysoká kapacita domovu pro seniory a domovu pro osoby se zdravotním postižením

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad